

tæk

NR 2 • JULI 2014 • STRAATGETS KONTOR • ISSN 1903-5330

Læs bl.a. om:

10

Dyrk stråtag

Der var gang i plantning af elefantgræs til tækning sidst i maj, og medierne fulgte interesseret med

Forsidefoto: Her ved Vedersø Klit på den jyske vestkyst er det tydeligt, at sommerhuse med stråtag klæder klitlandskabet og får husene til at falde langt bedre ind i naturen end mange andre typer tag. Derfor er der i flere områder påbud om stråtag på sommerhuse, og nu har Fanø Kommune som den første påbud om, at alle nye sommerhuse med mere end 35 grader taghældning skal have stråtag.

04 Fanø rundt

En tur rundt i Danmarks næstmindste kommune, Fanø, som har fået en ny tækkemester, Claus Alber

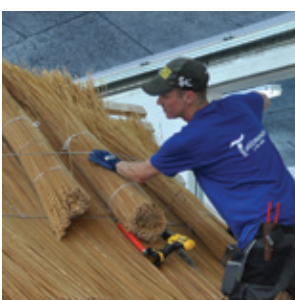
05 Pristjek

I to artikler gøres op med myten om, at stråtage ikke er til at købe for penge

14 Tang & Tid

En nyuddannet arkitekt har udfordret tang som materiale i sin afgangssopgave og beretter her om sine erfaringer

20 Konference for tækkesvende

Der var stor tilslutning til den årlige konference for tækkesvende – 3F's Jan Nielsen fortæller

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Jydsk og Dansk Tækkemandslaug – JTL og DTL – og er støttet af de to laug og Sepatec A/S.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:

Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • Tlf. 21 25 91 88

Oplag: 600 stk.
Layout: Grafisk Signathur
Tryk: Werks Grafiske Hus A/S

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • Tlf. 40 15 71 56 - post@finnguld.dk

Tækkemand Sebastian van der Meer
Carl Reffsvej 6C, 4300 Holbæk
Tlf. 25 27 36 33 - taekker@hotmail.com

Direktør Jørgen Kaarup
Vennepunktet 9, 8300 Odder
Tlf. 21 25 91 88 • joergen@kaarup.eu

Oplysning til folket...

De fleste tækkemænd kender situationen: Mens man går og arbejder på et hus stopper mange forbipasserende op, kigger lidt, hvorefter de første spørgsmål som regel begynder at komme. Rækkefølgen kan variere, men i de fleste tilfælde vil det lyde noget i retning af: "Hvor lang tid tager det at lægge sådan et tag?", "Er det ikke utroligt dyrt?", "Hvor længe holder det?", "Er det ikke dyrt at brandforsikre" og til sidst "Hvor kommer rørene fra?"...

Jeg giver mig altid god tid til at svare på alle disse og mange flere spørgsmål, for jeg bilder mig ind, at jeg formidler vores kulturarv både gennem mit håndværk, men også gennem fortællingen om, hvor faget står i dag og hvor vi er på vej hen. Dette vil folk meget gerne høre om og jeg forbavses tit over hvor dybt deres uvidenhed stikker og hvor præget folk er af hvad de har "hørt et sted". Som regel er det ikke rygter, som taler til fagets fordel, der huskes.

Alle er enige om, at et stråtag er smukt. Det virker bare som om at det er en del af vores kulturelle opdragelse, at vi skal huske noget negativt om taget. "Uh, det brænder jo bare de lover tordenvejr i vejrudsigten", "de må ha' vundet i lotto der inde, hva, hahaha.". Kommentarer, som jeg ikke kan forestille mig falder, når en murer går og lægger tegl.

Det er ikke lykkedes tækkebranchen at kommunikere godt nok til omverdenen (og her tænker jeg ikke på den øvrige byggebranche, men hr. og fru Jensen) hvor vi i virkeligheden står lige nu, i forhold til prisen på andre tagtyper og brandsikringsmæssigt. Som tidligere skrevet i Tæk, bliver et nybygget hus med strå, sjældent mere end 2% dyrere end et tilsvarende med tegl. Hvorfor er der, undskyld mit sprog, ikke en kæft uden for branchen, der aner det?

Forleden blev det tydeligt, hvor stor magt medierne har. Først bragte P4-morgen i Østjylland en historie om beskyttelse af vanderserverne omkring Aarhus ved hjælp af mischantus. Her fokuserede journalisten ikke så meget på vigtigheden af at redde grundvandet, som på hvor fantastisk det er, at man kan lave smukke stråtage af en afgrøde.

Denne historie refererede forbipasserende for mig mindst 5 gange samme dag! Senere tog TV2-Østjylland samme historie op, og det gjorde ikke den almene viden blandt mine tilskuere mindre..

Få dage senere tog DR Østjylland igen en stråtagshistorie op. Denne gang var det en artikel i TRÆ, skrevet af Straatagets Kontor, der var anledning. Vinklen var målet om en

fordobling af stråtagsarealet på 10 år, og hvad der kunne forhindre det. Hele morgenen og formiddagen hørte vi hele eller halve interviews med både tækkemand Søren Fur og Jørgen Kaarup.

Det både glædede og overraskede mig, hvor let fakta åbenbart glider ned i halsen på folk. Pludselig kom folk ikke længere og spurgte nær så meget, næh, nu vidste de lige frem noget om brandsikring, materialer og herkomst. Det var sjovt for mig, at opleve hvor anderledes samtalerne med de forbipasserende blev i de følgende dage.

Det fik mig også til at tænke over, hvor vi lægger vores indsats, når vi gerne vil udbrede vores budskab om stråtagets fortræffeligheder og derved bidrage til målsætningen om flere tækkede kvadratmeter i Danmark. Indsatsen har længe, og rigtigt, fokuseret på oplysning og inspiration til arkitekter og ingeniører.

Nu mener jeg, at det er på høje tid, at få bragt fakta ud til den såkaldte brede befolkning. Vi er pinedød nødt til at få aflivet alle de myter, som vi bruger så meget tid på at forklare de forbipasserende, mens vi står på stilladset med ryggen mod taget. Folk er stolte over at leve i et land, hvor vi bevarer og udvikler et gammelt håndværk. De lytter interesseret og undres ofte over deres egen uvidenhed, som vi kun kan klandre én aktør for, nemlig os selv.

På baggrund af ordentlig oplysning, kan det endda være, at forsikringsselskaberne ikke længere vil være bekendt at sælge deres produkter på en frygt for strå/halmtage, der baserer sig på 30-40 år gammel viden, og som behændigt har lukket øjnene for de tiger-spring, faget har taget siden da.

Med ønsket om en rigtig god sommer.

Stråtage er godt for turismen som her i Sønder Ho på Fanø, hvor Anders Christensen, ansat ved tækkemester Poul Sonnichsen, er ved at afslutte et nyt tag.

På Fanø påbyder kommuneplanen, at alle nye sommerhuse skal have stråtag, og alle stråtage skal afsluttes med lokale enggræstør, som er det mest holdbare på den stormbruste vadehavsø

TEKST OG FOTO: LEIF HANSGAARD

På Fanø, Mandø, Rømø og Sild og de øvrige øer i Vadehavet ved man det godt: Et smukt langtidsholdbart stråtag er ikke blot en fornuftig investering for ejeren, men også givende for områdets øvrige beboere og erhvervslivet, ikke mindst turismen.

"Jeg har haft den glæde at tegne en del feriehus på Fanø", siger arkitekt Niels Brinch, der i mange år har boet og i Nordby på Fanø. Skønt han er tilflytter er han faldet godt til og har været involveret i mange byggeprojekter på Fanø, både helårsboliger og sommerhuse.

Niels Brinch følger meget gerne traditionen med at tække huse med strå og er glad for, at Fanø som selvstændig kommune selv kan fastlægge rammerne for byggeri og infrastruktur på øen.

"Heldigvis har kommunen prioriteret anvendelsen af strå til tagtækning højt", siger han. Det afspejler sig i en lang række lokalplaner, som strækker sig mange år tilbage og danner baggrund for talrige ændringer i kommuneplanen.

Arkitekt Kaj Helth fra Teknisk Kontor i Fanø Kommune siger til TÆK, at kravene til stråtage er en del af kommuneplanen og er indskrevet i et antal lokalplaner, hovedsageligt for sommerhusområderne og de bevarende lokalplaner for Nordby og Sønderho.

Planerne siger, at hovedhuset skal tækkes med tagrør og afsluttes med enggræstør. Tørvene skal ligge under hønsenet for at sikre, at mønningen ikke blæser ned i en af de hyppige storme. Og endelig kan der afsluttes med afvalmning i gavlene. Underkant af tagskæg skal afsluttes vandret.

Kommunen har ingen opgørelse over antallet af stråtækte ejendomme.

"I nogle områder vil det være alle eller de fleste ejendomme – i andre områder er der ingen stråtage", siger Kaj Helth fra Fanø Kommune.

FAGLIGT UKORREKT

"Hverken jeg eller andre fagfolk er glade for de seneste ændringer, fordi kommunalbestyrelsen har besluttet, at huse med taghældning på minimum 35 grader skal udføres med stråtag og afsluttes med enggræstør", siger arkitekt Niels Brinch og fortsætter:

"Jeg mener, at det er fagligt ukorrekt at udføre stråtage med mindre taghældning end 45 – 47 grader. I høringsperioden var vi flere, der påpegede, at den for lave hældning er et problem, fordi det går ud over holdbarheden".

Langtidsholdbare investeringer på Fanø

Arkitekt Niels Brinch ved et af de sommerhuse, han har tegnet. Han er kritisk over for, at Fanø Kommune kræver stråtag ved taghældninger fra 35 grader.

Niels Brinch peger desuden på, at en taghældning på omkring de 35 - 38 grader påvirker det arkitektoniske udtryk og begrænser bygningens anvendelse.

RØDE TEGLSTEN OG STRÅTAGE

Fanø Kommunes krav til taghældning, stråtag og rygning med græstørv er bl. a. historisk betinget. Der er ikke tradition for høje bygninger, og samtidig ønsker man ikke, at der bygges højt i de kystnære landskaber, hvor sommerhusene typisk ligger.

Fanø er et gammelt skippersamfund, og bosætningen fandt i 1700-tallet sted i Nordby og Sønderho, hvor man boede i stråtækte huse opført i røde teglsten, som lå tæt sammen for at beskytte mod vestenvinden.

I midten af 1800-tallet blev øen et turistmål, og omkring århund-

redskiftet 1900 blev de første sommerhuse opført. Der kom badehoteller, og derefter tog byggeriet af sommerhuse fart. Man ville have havudsigt, og der blev bygget høje sommerhuse på de højeste steder.

VENTER PÅ HAMMERSLAG

Arkitekt Niels Brinch medgiver, at der er en fælles interesse i at bevare den storslåede natur, og at der skal være regler for byggeriet.

"Sommerhusområderne på Fanø må naturligvis ikke udvikle sig til et Klondyke", siger Niels Brinch og glæder sig over, at de fleste huse er med stråtag.

"Krisen har sat en bremse på prisstigningerne på sommerhuse, og der er for tiden en del huse til salg på Fanø. Der er i alt omkring 2.700 sommerboliger, og nu venter man på Fanø blot på, at øens dyreste sommerhus bliver solgt og derefter bliver vist i Hammerslag på DR. Så får Fanø med de mange smukke stråtage den reklame, man synes, vadehavsøen fortjener.

På rundturen møder TÆK begge øens tækkemænd. I Sønderho er det Poul Sonnichsen, der i udkanten af byen har sin oplagsplads for sine mange tagrør. Han er selvforsynende med tækkerør fra Fanø.

"Det bliver i gode år til 70 - 80.000 tusinde neg", siger Poul Sonnichsen. Det meste bruger han selv, men noget går også uden-ø.

"De bedste tækkerør og det gode håndværk er af stor betydning for levetiden for et stråtag", siger Poul Sonnichsen, der helt klart foretrækker sine egne tagrør fra Fanø.

NY MAND PÅ MØNNINGEN

Sommeren er en travl tid for Fanøs tækkemænd. Midt i sommervarmen har Enes Firkic fra Nordby byttet plads i toppen af virksomheden med Claus Alber. De har arbejdet sammen i syv år, og nu er det den 38-årige tidligere bager, der med overtagelse af virksomheden skal lægge enggræstørvene på plads på mønningen i lang tid fremover.

Skulle der være en detalje, som øens nye tækkemester vil have hjælp til, så kan han regne med Enes Firkic et godt stykke tid endnu.

"Vi har nok at bestille, både med med renovering og nybyggeri, som der heldigvis fortsat brug for. Så jeg ser frem til mange år endnu med Enes som makker og ansat", siger Claus Alber. <

Nick Bjørnholt til venstre og Per Filsø fra Ulfborg Tækkefirma i gang på et af Finn G. Andreasens nybyggede sommerhuse på den jyske vestkyst, hvor lokalplanen dikterer, at der skal stråtag på.

En halv procent dyrere end tagsten...

”Stråtag er kun marginalt dyrere”, siger en entreprenør, der har bygget hundreder af tækkede huse - nu åbner firmaet en ny afdeling

TEKST: JØRGEN KAARUP FOTO: PETER PEDERSEN

Han er formentlig den person i Danmark, der har bygget flest huse med stråtag. Nu udvider han biksen med en afdeling i Juelsminde, skønt han ikke mener, at der er grund til optimisme inden for sommerhusbyggeriet, som han har specialiseret sig i.

Det er Finn G. Andreasen, som Tæk har sat i stævne på den jyske vestkyst, hvor næsten alle hans mere end 400 fritidshuse er opført. Langt de fleste af dem har stråtag, for det foretrækker både han og kunderne.

”Der er meget mere luksus over sådan et hus med stråtag, og

alle ved, at så er det lettere at leje ud, fordi tyskerne foretrækker huse med strå på taget”, siger Finn G. Andreasen, oprindeligt murer, nu totalentreprenør med 17 mand ansat.

DET FLOTTESTE TAG

”Det er jo det flotteste tag, bare tag et kig ud over det her klitlandskab – det burde jo være et lovkrav, at der skal strå på alle huse her, for de falder meget bedre ind i landskabet”, siger Finn, der selv er vokset op i klitterne ved Husby.

PRISTJEK

I denne udgave af Tæk sætter vi fokus på myten om, at stråtage er et meget dyrt tag. I to artikler aflives myten fra hver sit verdenshjørne: En entreprenør med hundredevis af huse med stråtag bag sig og formanden for Foreningen Straatag.

Nu får den jyske østkyst snart glæde af entreprenørens forkærlighed for stråtag. Sammen med svigersønnen, tømrermester Mads Nolsøe Christoffersen, starter han her i juli måned firmaet Nolsøe Byg i Juelsminde. Allerede nu er planen at bygge et udstillingshus med stråtag til åbent hus-arrangementer.

"Vi håber og tror, at der også på østkysten er en interesse for de stråtækte huse", siger Finn G. Andreasen. Målsætningen er at bygge 10 huse inden for det første år i området omkring Juelsminde, og går det som på vestkysten, så bliver de 9 af 10 med stråtag.

Finn G. Andreasen er den rette at spørge om den vedvarende myte, der fortæller, at stråtag er meget dyrere end alt andet tag. Og han gør op med myten på stedet og med overbevisning.

"Hvis mindre end én procent af byggeprisen er dyrt, så holder myten – ellers ikke", griner vestjyden.

½ - 2 PROCENT DYRERE

Carsten Grønne, der er ansat i byggefirmaet som bygningskonstruktør sender efterfølgende en meget klar udregning, der viser, at stråtaget koster 9.500 kroner mere end et tag af cementtagsten (samme pris som tegltag) – vel at mærke ud af en samlet byggepris på 1,3 millioner kr. for 103 kvadratmeter.

Hvis vi tager grunden med, så ville anskaffelsesprisen typisk være omkring 2 millioner kr., hvilket igen vi sige, at stråtaget koster knap en halv procent mere end tagstenene af den samlede pris.

I den pris er der ikke indregnet brandsikring med Sepatec, som ville øge tagets pris med cirka 15.450 kr., så det brandsikrede stråtag således ville koste 2,5 procent mere, regnet ud fra husets samlede anskaffelsespris, inkl. grund.

Dét, mange glemmer, når tagpriser sammenlignes, er alle de tilknyttede, men nødvendige omkostninger. Sammenlignet med et tag med tagsten, sparer man ved stråtaget penge på blikkenslagerarbejde med tagrender og skotrender, diverse inddækninger samt undertag (som koster cirka det samme som brandsikring med Sepatec) og lægtearbejdet tager længere tid ved tagsten end ved strå.

Ovenfor stående tal med en meromkostning på mellem ½ og 2 procent bygger på opførelse af et grundmuret vinkelhus med muret skorsten og gesims samt tre halvvalmede gavle.

"Lejeprisen er typisk 10 – 20 procent højere på huset, alene fordi det har stråtag, så rent økonomisk kan det faktisk betale sig i det lange løb, selv om der er vedligehold på stråtaget", siger Finn G. Andreasen, som har 30 års erfaring at lægge bag en sådan udtalelse. <

Finn G. Andreasens firma har hidtil kun bygget huse som disse på vestkysten, men åbner nu ny afdeling ved Juelsminde og satser på, at kunderne på den jyske østkyst er lige så glade for stråtag som på den jyske vestkyst.

Hvad er højest, et tordenskrald, eller Rundetårn?

TEKST OG FOTO: TORBEN LINDEGAARD JENSEN, FORMAND, FORENINGEN STRAATAG

Jeg tvivler faktisk på, at der kan gives et endegyldigt svar på, om stråtag eller fast tag er billigst, men ved at opstille nogle konkrete forudsætninger, er det muligt at komme sandheden en lille smule nærmere.

Vi tager udgangspunkt i et ganske enkelt længehus med en tagflade på 200 kvm, en enkelt skorstenspipe, helgavle og hverken kviste eller tagvinduer. Yderligere forestiller vi os, at vi har at gøre med et eksisterende hus, der før en tagudskiftning er beklædt med B5-tagplader, der skal bortkøres.

Husejeren vil gerne have sit hus til igen at fremstå med stråtag, som det i 1870'erne blev "født" med, men som den gode "bonus pa-

ter" han er, indhenter han prisoverslag på 4 forskellige tagløsninger, nemlig decra, betontegl, vingetegl og strå med det standardudstyr, der knytter sig til hver af disse løsninger.

USIKRE OVERSLAG

Den slags overslag er altid forbundet med betydelig usikkerhed, og ofte vil det i den sidste ende vise sig, at håndværkerne har regnet i den lave ende, og at de i selve processen bliver nødt til at vælge dyrere løsninger som følge af helt konkrete individuelle forhold ved det pågældende hus. Derfor bliver det sædvanligvis dyrere. Her er tækkemænd og andre tagdækkere nok lige gode.

Det er et hus som dette, Torben Lindegaards regnestykke tager udgangspunkt i, dvs. et ældre hus med uudnyttet tagetage.

PRISTJEK

Et stråtag viser sig ofte at være billigere end f.eks. et tegltag, viser erfaringer, Foreningen Straatags formand har gjort - han belægger her sine ord med beregninger.

Det er både pænere og billigere at lade stråtaget følge skævheden på sådan et gammelt hus end at rette tømmeret op til tegltag.

I dag orienterer mange sig på internettet, og går man eksempelvis ind på hjemmesiden www.godt-tag.dk, får man nedennævnte resultat på sin forespørgsel (hele tusinde kr.)

	Stråtag	Vingetegl	Betontegl	Decra
Bortskaffelse af eternittag	26	26	26	26
Nyt tag (incl. lægtning)	146	111	100	98
Skorstensinddækning	4	4	4	4
Tagrender m/4 nedløb	-	14	14	14
Brandsikring på stråtag	25			
I alt	201	155	144	142
moms	50	39	36	36
I alt incl. moms	251	194	180	178

For det faste tag er der regnet med Tectile undertag (altså ikke fast undertag), afstandslist, skalkplade, tagfod samt vindskeder og dækbrædder.

For stråtaget er der regnet med kr. 600 pr. kvm, kr. 300 pr. løbende meter mønning, kr. 100 pr. kvm til lægter og kr. 125 pr. kvm til brandsikring, priser ex. moms.

I det konkrete tilfælde lander vi på en kvadratmeter-pris for et stråtag på kr. 1.255 incl. moms som det dyreste og kr. 890,- tilsvarende for decra som det billigste.

TEGLTAG DYREST

Mange andre forhold kan spille ind, eksempelvis kan der være en betydelig merpris på tegl, hvis man vælger kulbrændte, håndstrøgne etc., ligesom fast undertag også vil være markant dyrere, faktisk noget i retning af en merpris svarende til brandsikringsudgiften på den stråttækte løsning. Fagfolk anser det i øvrigt som et "must" at vælge fast undertag til tegl og betontegl!

Under en efterfølgende telefonsamtale med "Godt Tag ApS" var der lidt undvigende svar, når der blev spurgt ned i detaljen, og dette førte mig til at grave lidt dybere i sagen, for hvad med eksempelvis ansættelse af timelønnen?

Jeg undersøgte derfor forskellige andre hjemmesider fra konkrete tømrer- og tagdækkerfirmaer, og det gav lidt andre resulta-

ter, som peger i retning af mellem kr. 1.400 og kr. 2.000 pr. kvm. (incl. moms) for de faste tage - men med et tillæg på kr. 350,- (incl. moms) for fast undertag. I et eksempel er der regnet med en time-løn på ca. kr. 450,- (incl. moms).

Ser vi specielt på fredede bygninger vil man ved stråtag normalt kræve, at taget sys, og det medfører et pristillæg pr. kvm.. Imidlertid er tegltage på fredede bygninger også markant dyrere, og det er ikke usædvanligt at se kvadratmeterpriser på en del over kr. 3.000,-.

VINDE OG SKÆVE HUSE

Skal man hele vejen rundt omkring problematikken, bliver man også nødt til at inddrage andre forhold i sine overvejelser. Således vil der normalt være tale om en ikke uvæsentlig stigning i bygningsforsikringspræmien ved stråtag, og omfanget af vedligeholdelse undervejs i tagets levetid vil også normalt være større bl.a. på grund af behovet for ny mønning hvert 5 - 8 år.

Ser man isoleret på tagets levetid, er sagen knap så oplagt. Producenterne af tegl giver normalt op til 30 års garanti, men i praksis lever mange stråttage lige så længe som tegltage - eller længere - blot kan man ikke få en 30-års garanti.

Nu er det jo i praksis sådan, at langt de fleste gamle huse er vinde og skæve, hvad der i praksis vil medføre opretningsarbejder, tilpasninger af vindskeder, kviste, skotrender. Det gælder både ved stråtag og fast tag, men det bliver bestemt ikke nemmere eller billigere ved fast tag.

STRÅTAG BILLIGST

Så skal man drage en konklusion, så er der faktisk ikke belæg for at påstå, at stråtag er dyrere end tegl og betontegl, når man ser bort fra den langsigtede vedligeholdelse. Snarere tværtimod!

Nu er det jo ikke alt her i livet, der kan gøres op i penge. Vi har alle et "mentalt landskab" inde i hovedet, og de fleste af os har det bedst og tryggest ved at bevæge os rundt i en verden, hvor der er noget vi genkender og "værdimæssigt" kan orientere os efter. Her spiller vore bygninger en stor rolle! Huse bor og arbejder vi jo i, og ser på udefra, så de spiller faktisk en stor rolle både i vores verdensbillede og selvopfattelse. <

En del af projekt "Beskyt grundvand – dyrk stråtag" handler om at udvikle mere effektive maskiner og dermed billigere metoder, når elefantgræs til tækning skal plantes, jorden holdes fri for ukrudt samt efterfølgende høst og rensning.

De kommende par år bliver der gjort en indsats for at få elefantgræs til tækning mere udbredt i Danmark. Projekt "Beskyt grundvand – dyrk stråtag" – er på skinner, der er plantet titusinder af nye tækkeplanter, og tyskerne har fået øjnene op for kvaliteten i produktet, så et helt nyt eksportmarked er ved at åbne sig.

50.000 nye tækkeplanter i jorden

På en mark ved Låsby i Østjylland blev der under en del bevågenhed fra medierne plantet elefantgræs på livet løs sidst i maj – målet er 50 – 80 hektar tilplantet inden 2017

TEKST: JØRGEN KAARUP FOTO: FRANK BONDGAARD & JØRGEN KAARUP

Nu skal elefantgræs til tækning udbredes i Østjylland, efter at både Miljøstyrelsen og Foreningen Plandanmark har støttet projekt "Beskyt grundvand – dyrk stråtag" økonomisk. Der er nu et samlet budget på knap tre millioner kroner for gennem tre år at udvikle dyrkning og forarbejdning af tækkemiscanthus, som planten også kaldes.

Videnscentret for Landbrug og Straatagets Kontor er de primære partnere i projektet, men der er mange andre involveret i samarbejdet: Aarhus Vand, Dansk Landbrugs rådgivning i Østjylland, LMO, Agrotech samt Yding Smedje og Torrild Maskinstation. De to sidstnævnte er med til at udvikle maskiner, der bruges gennem processen.

Det handler om at gøre elefantgræs til tækning mere konkurrencedygtigt og skabe et nyt forretningsområde for landmændene, som leder med lys og lygte efter afgrøder, der kan dyrkes i følsomme natur- og grundvandsområder.

STOR INTERESSE

Begge dele ser ud til at kunne lykkes, hvis flere landmænd vil følge i Carl Ejner Bastrups fodspor. Det er ham, der lægger jord til og betaler sin del af de knap 50.000 små, nye tækkeplanter, som udgør den forsøgsmark på to hektar, hvor de første afprøvninger af sprøjtefri dyrkning skal udføres.

Der har været forholdsvis stor interesse for projekt "Beskyt grundvand – dyrk stråtag" fra både medier og fagfolk samt en del landmænd. Alligevel gik det lidt trægt med at finde den første avler i projektet, men det er altså nu lykkedes. En af grundene til, at en del landmænd viste interesse uden dernæst at sige ja til den nye afgrøde skal findes i, at flere og flere nu dyrker vintersæd, og da projektet først lagde fra land i år, havde mange markerne sået til. Håbet er, at der næste år vil være flere landmænd, der skifter kornet ud med elefantgræs. Videnscentret for Landbrugs projektleder, Frank Bondgaard er optimistisk.

"Det her kan blive en meget attraktiv plante i grundvandsområder omkring store byer, bl.a. Aarhus, som er langt fremme med at fremme sprøjtefri dyrkning af hensyn til drikkevandet", siger Frank Bondgaard.

Søren Vodders marker med elefantgræs blev studeret nøje, da en lille busfuld interesserede var på udflugt til Lolland.

Han understreger samtidig, at de foreløbige kalkuler over dækningsbidrag ser så lovende ud, at også landmænd uden for sårbare arealer vil kunne se fordelene ved at dyrke materialer til tækkemænd.

BUSTUR TIL LOLLAND

En lille busfuld interesserede var i begyndelsen af juni på ekskursion til Lolland, hvor Søren Vodder og formanden for Miscanthus-avlerne, Morten Helsted Andersen, viste marker og maskiner frem og delte ud af deres erfaringer.

Der er nu lidt mere end 50 hektar med elefantgræs til tækning på Lolland-Falster og Sydsjælland, og der er mere end 10 års erfaring med både at dyrke det og anvende det til stråtage.

En tækkemand i Danmark, Brian Randrup, er gået over til udelukkende at tække med elefantgræs. Det er, siger han, ikke dyrere end gode tagrør, men til gengæld dansk, af høj kvalitet og med 10 års ansvar bag. <

Morten Helsted Andersen hørte om Miscanthus på Dalum Landbrugsskole, tog afgrøden til sig og er nu formand for Miscanthus.dk A/S

TEKST OG FOTO: LEIF HANSGAARD

Et friskt pust i tækkebranchen

Når man har dybe familiemæssige rødder i den gavmilde lollandske muld og har fået landbruget ind med modermælken, så indfinder erhvervsvalget sig tidligt og med stor styrke. Sådan tager det sig i hvert fald ud for den besøgende på gården Duesminde ved Rødby.

Her bor 27-årige Morten Helsted Andersen. Han er gårdens ejer og en driftig og iderig planteavler. En del af avlen er tække-miscanthus - eller elefantgræs, som afgrøden også kaldes.

Stalden er borte, og der er ryddeligt og smukt på gården, hvor avlsbygningerne runder pladsen af over for den nylig renoverede hovedbygning. Avlsbygningerne bliver brugt til rensning og opbevaring af miscanthus, frø og halm.

Til de 125 hektar, der hører til gården, kan der lægges yderligere knap 1.000 hektar, idet Morten er i kompagniskab med sin far Lars Andersen og farbroren Jørgen Andersen. Kompagniskabet hedder Agri Trio i/s.

GÅRDEJER SOM 19-ÅRIG

Gården købte Morten allerede som 19-årig, da han endnu var under uddannelse. Han fik sin grunduddannelse på Næsgaard Agerbrugs-

skole. Derefter fulgte praktik hjemme i Danmark og yderligere et 15 måneders arbejdsophold i Australien og New Zealand.

"Det blev også til arbejde et års tid på Stevn, hvorefter jeg tog på Dalum Landbrugsskole. Her studerede jeg i halvandet år og blev agrarøkonom i sommeren 2011.

Her i Agri Trio er det kun mig, der dyrker miscanthus", siger Morten. "Det er en spændende afgrøde, som jeg fik interesse for på det teoretiske plan på Dalum Landbrugsskole. Den praktiske side fik jeg kendskab til hos en flok overvejende lollandske planteavlere og tækkemænd. Ikke mindst Søren Vodder fra Ølle Bølle".

PLANTEAVLERE OG TÆKKEMÆND

En kreds af planteavlere og tækkemænd fandt i 2009, at der var brug for et selskab, der kunne eje rettighederne til TækkeMiscanthus og drive virksomheden i forbindelse med sort- og produktudvikling.

Selskabet Miscanthus.dk A/S så dagens lys i februar 2010. Samme år fik avlerne meddelelse fra Fødevareministeriet om, at elefantgræs uanset anvendelsen kan indgå som erstatning for efterafgrødekravet på linje med de flerårige energiafgrøder af vedtypen.

Det her er det første hus i Tyskland, som er tækket med elefantgræs af tækkemester Katrin Jakobs og hendes folk. Hun har allerede bestilt mere tækkemiscanthus.

I 2011 blev Morten formand for selskabet, der har 13 aktionærer og en aktiekapital på 500.000 kroner.

"Det er spændene at være formand for selskabet. Jeg bliver vist nok betragtet som et frisk pust i branchen, og ja, jeg tror naturligvis på, at miscanthus er en afgrøde med en stor fremtid".

KAN EKSPORTERE

"Vi har i Danmark i dag en produktion på omkring 50 hektar. Miscanthus er et fremragende tækkemateriale, som vi også vil kunne eksportere meget af. Indtil videre prioriterer vi det danske marked, som ser ud til at være stigende".

I selskabet har man udarbejdet kalkuler over dækningsbidraget, som ser lovende ud.

"Vi har fået en pæn høst i 2014, og vores direktør, tækkemand Søren Vodder har meddelt, at det meste af høsten allerede nu er afsat".

Morten er med i den daglige drift på Duesminde både med hensyn til planlægning og alt forefaldende arbejde. Familieforetagende har et maskinfællesskab, hvor hver ejer en tredjedel.

"Jorden har vi stadig hver for sig, så vores i/s kører maskinstation for os, og så bliver der efterfølgende afregnet mellem os og selskabet en gang i kvartalet", siger den unge landmand.

Morten bor sammen med kæresten Didde, som kan supplere snakken i hjemmet med beretninger fra det daglige arbejde som driftsleder i stalden på det økologiske gods Knuthelund.

"I disse dage renser jeg miscanthus ovre i laden, så der er lidt mere ro på. Der er ikke tid til meget andet end arbejde, så det er bestemt ikke et problem at få tiden til at gå på en ældre gård", siger formanden for Miscanthus.dk A/S. <

Eksport til Tyskland

Årets høst af elefantgræs til tækning er i hus, og den er stort set afsat, fordi også Tyskland nu viser interesse for dette danske materiale

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTO: KATRIN JACOBS

Det første, nordtyske tag er nu tækket med elefantgræs, og både tyske tækkemænd og forhandlere af tækkematerialer efterspørger nu miscanthus, som det også kaldes.

En af dem, der er begejstret efter at have tækket det første hus med det for hende hidtil ukendte materiale, er Katrin Jakobs, som er en af de toneangivende tækkemænd i Tyskland. Hun er nemlig både tilknyttet det tyske kvalitetssamarbejde, QSR og i bestyrelsen for den internationale organisation for tækkemænd, ITS.

"Kvaliteten er i top, så vi vil snart i gang med at tække næste hus med miscanthus", siger Katrin Jakobs, der i samme åndedrag siger, at hun mangler tre tækkemænd – og at alle dygtige folk i Tyskland er beskæftiget, så der er åbenbart igen gang i branchen hos kollegerne i nabolandet.

En anden, større tysk tækkemand har købt 6000 bundter, og en tysk rørhandler står på spring, så snart leverancerne kan følge med.

"Det er jo dejligt med et gennembrud i Tyskland, som især lægger vægt på vores certificering med 10 års ansvar", siger Søren Vodder, der er den, der primært afsætter elefantgræs til tækning for Miscanthus.dk A/S.

Han tilføjer, at selv de 40 cm tykke tyske tage kan opnå mere end 30 graders fald på stødet, og at det for ansvarsbevidste tyske tækkemænd har stor betydning efter flere års problemer med tage, der blev for tidligt nedbrudt. <

Danmarks mest solgte

Fra 13 hk – 68 hk
Bredde fra 79 cm
Stor løftekapacitet fra 800 kg.
Lille egenvægt fra 800 kg.
Brugte på lager fra 50.000 kr.
Over 100 forskellige redskaber
Den perfekte medhjælper
Finansieringseksempel:
20% udbetaling – 20% rest
kun **36,00** kr. pr. dag.

Sorring
Maskinhandel A/S

Jylland – Fyn ☎ 86 95 75 22 Sjælland ☎ 59 65 60 37
www.sorring-maskinhandel.dk

En rejse ind i fremtiden

Fire danske tækkemænd på besøg i Holland for at lære om fordele og ulemper ved at tække på tagkassetter – den såkaldte ”lukkede konstruktion”

**TEKST OG FOTO:
FINN GULD, BEST. FMD. STRAATAGETS KONTOR**

Efterhånden som Straatagets kontor får gjort arkitekter og projekterende interesserede i nybygninger med stråtag - og vi får nedsat afstandskravene - så vil kravet til effektiv isolering og tynde(re) tagkonstruktioner stige. Vi mærker allerede nu, at spørgsmålet om hvorfor stråtaget ikke tæller med i isoleringstykkelsen fylder hos arkitekterne. Vi må svare, at det kun kan lade sig gøre med tækning med lukkede konstruktioner, hvor stråtaget så tæller med som 5 cm isolering.

Selv om der er plads nok oppe i luften, er konstruktioner på 70 cm tykkelse nok i overkanten, og det er, hvad vi skal køre med nu for at opfylde lovens krav til isolering. I fremtiden bliver kravene skærpede, og vi må samtidig forvente at kundernes pres for at opfylde isoleringskravene på eksisterende ejendomme vil stige. Så det er passende at se på, hvilke muligheder vi har.

På eksisterende ejendomme kan vi i øjeblikket fraskrive os ansvaret for at opfylde kravet om 35 cm isolering i tagkonstruktionen på grund af manglende eller utætte dampspærre og dermed følgende fugtvandring ud gennem konstruktionen.

ØDELAGT IDYL

Isoleringstykkelsen i skråvægen følger normalt spær tykkelsen og er højest 10 til 12,5 cm. Dette kræver så udluftning mellem stråtag og isolering, og dette klares ved en luftspalte under stråtaget. Hvis du skal opfylde isoleringskravene her, vil din underkonstruktion skulle forøges med 15 til 20 cm. Det vil ødelægge idyllen i mange bindingsværk huse. Men kravet til at opfylde isoleringsstandarderne findes hos kunderne, og vi løber oftere og oftere ind i kravet om at opfylde den i forhold til ønsket om mere bæredygtigt og energivenligt byggeri.

På nybyggede ejendomme er der en åbenbar mulighed for at konstruere lukkede konstruktioner. Her er der ingen luftspalte under stråtaget, men skruetækningen har muliggjort, at man kan tække direkte på en tagkassette. Den indeholder tæt dampspærre, god damptæt isolering, som er pakket ind i skruefast plade til at tække på. Den samlede tagtykkelse kan hermed nedsættes til med

20 cm. Dette giver bedre, hurtigere og billigere byggerier.

For at komme problemerne i forkøbet og lære af andres erfaringer drog vi til Holland for at høre om deres erfaringer med at tække på lukkede konstruktioner. Hollænderne kom relativt hurtigt i gang med at tække på lukkede konstruktioner efter tækkeskruens udbredelse.

BOOM SKUBBET I GANG

Den lukkede konstruktion var med til at skubbe det hollandske boom af tækninger af nye arkitekttegnede ejendomme i gang. Som bekendt blev tækkeskruen opfundet af tækkemand Jens Greve fra Mariager tilbage i 1986, så allerede i det forrige årtusinde startede hollænderne med tækning på lukkede konstruktioner.

På en lukket konstruktion er bagsiden af stråtaget dækket, enten fordi man tækker på en krydsfinerplade eller f.eks., som vi kender det, brandsikrer med gips og rockwool mellem lægterne. Indvendig ”brandmur” mellem rækkehuse er et andet eksempel.

Hollænderne startede med tækning på plader med dampspærre mellem strå og plade, med luft på bagsiden. Siden da har de været udsat for stigende isoleringskrav lige som os og er så begyndt at tække på isolerede tagkassetter i dette årtusinde.

Fra venstre: Ruud Conijn, den hollandske tækkemand Gert van Wincoop, Finn Guld, Henrik Henriksen og Sebastian van der Meer.

GODE ERFARINGER

Lad det være sagt med det samme: Hollænderne har rigtig gode erfaringer med tækning på isolerede, lukkede konstruktioner. De har kun negative erfaringer med den lukkede konstruktion i de få tilfælde, hvor den har været utæt f.eks. mellem to kassetter, så indefra kommende vanddamp får taget til at rådne væk indefra på ganske få år. Konstruktionen duer kun, hvis den er 100 % tæt.

Det store problem er udluftning af den vanddamp, som produceres inde i ejendommen. Hvis konstruktionen ikke er tæt vil vanddampen som sagt finde vej igennem de mindste åbninger i konstruktionen. Da husene skal være så tætte, er det nødvendigt at sørge for udluftning, så man ved, hvordan vanddampen bliver ledt væk. Her kan bruges flere løsninger. En af dem var udluftninger i kip for ca. hver femte meter eller et rør i kippen under teglene. En anden er mekanisk udluftning eller genvækst.

Alle de stråtage vi besøgte var veltilpassede med lavt tab på hældningen i stødet og meget lille zone med biologisk nedbrydning. Ingen havde synlige tegn på for tidlig eller hurtig nedbrydning. <

Kristoffer Andersen i gang med at tække med kunststrå.

Stort fremmøde af tækkesvende

TEKST OG FOTO: JAN NIELSEN, FORMAND, TÆKKESVENDENES LANDSBRANCHEKLUB, 3F

Tækkesvendene har lige afholdt den årlige konference fra d. 22. – 24. maj 2014. I de forgangne år har der deltaget mellem 7 – 10 tækkemænd, men i år kom vi op på 20 tækkemænd. Det hele startede med en værkstedsdag på Den Jydske Haandværkerskole i Hadsten. Vi havde i den forbindelse fået lov til at låne et værksted på skolen og en af deres tagmodeller.

Det var første gang, vi gjorde det på den måde med også at prøve ting af i praksis, så det var lidt spændende, om det nu ramte ind hos deltagerne. Der skulle denne gang arbejdes med de såkaldte modificerede tagrør, kunststrå, som vi havde indkøbt hos Carlo F. Christensen og tang, købt fra Ib Ungermænd på Bogø. To vidt forskellige produkter, som blev vel modtaget. Der var stor interesse for at prøve materialerne.

Som en af deltagerne udtrykte det: "Det skal da prøves, for det har vi ikke i hænderne hver dag".

UNDGÅ SPAGHETTI

Der var en del, der lærte meget denne dag - alt fra hvordan man starter på et tang tag og til, hvordan de modificerede rør skal håndteres. De var noget anderledes at arbejde med end det traditionelle

strå. De skulle virkelig bindes godt, ellers var der risiko for, at det lignede en gang spaghetti.

En dejlig dag, hvor tækkesvende og lærling var på hjemmebane i Hadsten. Vi sluttede med en middag og socialt samvær.

Fredagen fortsatte på Comwell i Kolding. Dagen startede med, at de fremmødte fik en t-shirt som tydeligt viser, at de er tækkesvend.

Der blev kigget tilbage på dagen i Hadsten, og der kom megen ros for arrangementet med ønske om, at der igen laves noget lignende næste år.

Sådan en konference er også sammen med 2 andre småfag i 3F, nemlig glarmestre og gulvlæggere, så der er ind i mellem lidt fælles information og oplæg.

DEN DANSKE MODEL

Et af oplæggene handlede om "Den Danske Model" og nej, det var ikke hende fra nr. 69 eller side 9 pigen... Derimod var det hele grundlaget for, hvor vi er i dag og ikke mindst, hvorfor vi er fælles med arbejdsgiverne om nogle emner.

Et af dagens sidste punkter var "livet på arbejdspladsen". Anders

Der var opbakning bag dette års konference for tækkesvendene i 3F, og der blev tækket med både kunstige rør og ålegræs

Thyge kom med et glimrende oplæg, krydret med erfaringer, overenskomst, velfærd og ikke mindst for og imod. Der blev sammenlignet mellem dem som har en overenskomst og dem, som ingen har.

Fredag aften var tækkesvendene samlet med de 2 andre fag til socialt samvær, musik, fest og morskab.

PRESSET FRA UDLANDET

Lørdagen bød på de traditionelle valg og beretning fra bestyrelsen aflagt af formanden. Ingen tvivl om, at emnet udenlandsk arbejdskraft vakte mest interesse og debat.

Der var stor enighed om, at branchen og dens uddannelse står overfor store udfordringer de næste år: Kan vi holde os selv i gang eller bliver vi presset ud af den udenlandske arbejdskraft.

Til de svende som er lykkelige læser af dette blad og gerne vil deltage i denne årligt tilbagevendende konference: Gå ned i den 3F-afdeling og få dem til at registrere dig som tækkemand eller henvend dig til formanden. De, der ikke er medlem, men gerne vil være det: Det er nemt, tag ind i den nærmeste 3F-afdeling og meld dig ind som tækkemand, det koster kun almindeligt fagforeningskontingent. <

Per Jørgensen arbejder på et tangtag.

SØRENS HJØRNE

VAND FRA EN UKENDT KANT

Pas på det vand som kommer nedefra! De fleste tager sig i agt for det vand, som kommer oppe fra himlen, men der kommer også vand nede fra jorden. Ikke mindre end 6 mm vand stiger hver dag op fra jorden - også når solen skinner! Så når du har afdækket din rørstak med en presenning, der når helt ned til jorden, så har du i realiteten lavet en kogekasse, hvor svampene får optimale vækstbetingelser.

Du skal afdække dine rør med en presenning. Du skal bare gøre det rigtigt:

Først lægger du et eller andet ud på jorden så rørene bliver løftet 15/20 cm op over jordfladen. Så spænder du dit overdækken godt ud til siderne, så luften kan blæse ind under presenningen.

Det mest optimale er selvfølgelig, at du har et større lager, en lade måske, hvor du opbevarer dine materialer tørt og godt. Og at du så kun tager den mængde med på arbejde, som du skal bruge på en dagsproduktion.

Tækkemester Søren Vodder har skrevet en bog om materialelære og teknik, og mens vi venter på, at den udkommer, har TÆK aftalt med Søren, at han i hvert nummer skriver en lille klumme til tækkemændene om materialer og tækketeknik. Her er nr. 3 i rækken:

Kragetræer - Ryttere - Rygræ
Egen produktion - Høj kvalitet
Til den rigtige pris!

Træindustri Kurt Nielsen
5628 9207 • www.ryttere.dk

Kort nyt

Miljøstyrelsen ser på stråtag

Miljøstyrelsens rådgivende udvalg for Økologisk Byggeri var i Holland de sidste dage i april for at se på forskellige bud på bæredygtigt byggeri - fordi Holland på det område er længere fremme end Danmark.

Den ene af Miljøstyrelsens to medarbejdere, Signe Kromann-Rasmussen, havde bedt om, at udvalget også skulle se stråtage, fordi hun har været med til at bevilge penge til projektet, populært kaldet, "Beskyt grundvand – dyrk stråtag", beskrevet andet sted i bladet.

Derfor havde Straatagets Kontor fået arrangeret et besøg ved det bemærkelsesværdige rådhus i Schiepluiden, hvor de 6.000 etagemeter har tækkede sider og grønt tag på toppen.

Midden-Delflands kommunes mange overvejelser om miljø og energivenlighed, knyttet an til rådhusets imponerende stråtag, gjorde indtryk på udvalget for Økologisk Byggeri, som også var fascineret over selve stråtaget.

Et naturligt produkt **TØRRET ÅLEGRÆS**

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller
på bestilling i småballer

IB UNGERMAND
JENS WEDELE

61386724
40723506

Miljøstyrelsens rådgivende udvalg for Økologisk Byggeri var ganske imponerede over det tækkede rådhus i Midden-Delfland kommune.

Ejere af ejendomme med tangtag skal nu sammen med Læsø kommune og Kulturstyrelsen søge Danmarks store fonde om støtte til at redde den globalt set enestående kulturarv.

Tangtage for 80 millioner

Ejere af ejendomme med tangtage var til et møde, alle øvrige interesserede til et andet, da Kulturstyrelsen og Center for Bygningsbevaring lige før påske informerede om en omfattende kortlægning af Læsøs tangtage. Der blev også sat pris på, hvis alle 36 bygninger med helt eller delvis tangtag skal have lagt nyt ålegræs op.

80 millioner kr. er prisen i så fald. Nu er det planen, at Læsø Kommune, ejerne og Kulturstyrelsen sammen udarbejder en plan for, i hvilken rækkefølge og hvornår der skal tænges. Næste skridt på den lange vej imod at redde denne globale kulturarv er at søge nogle af Danmarks største fonde om støtte til projektet.

Både Læsøs borgmester, Tobias Johansen og Kulturstyrelsens repræsentant, kontorchef Jesper Dahl, var på borgermødet i Læsø Bio ret optimistiske på "projekt Red Tangtagenes" vegne. Jørgen Søndermark fra Realdania Byg fortalte levende om, hvordan historien om Det moderne Tanghus, opført af Realdania Byg, er gået hele verden rundt, især på arkitekturinteresserede hjemmesider. "Der er en kæmpe stor interesse for det her", sagde Realdania Bygs arkitekt.

Læsøs borgmester, Tobias Birch Johansen, var optimistisk og tror på, at det nok skal lykkes at skaffe penge til tangtagene.

Bindedag og bogudgivelse forude

Årets bindedag holdes på Frilandsmuseet og byder på faglig snak, møde med gode kolleger, sightseeing og en gratis bog: "Naturens eget Tag" præsenteres på bindedagen 6. september

TEKST: JØRGEN KAARUP

Der er lagt op til en dag, som også koner, kærester og børn kan deltage i, når Sjællands Tækkemandslaug i samarbejde med Jydsk inviterer til årets bindedag på Frilandsmuseet i Lyngby lidt nord for København. Det faglige input bliver holdt på maks. to timer om formiddagen, hvorefter der bydes på mad og drikke og en gratis bog til alle fremmødte tækkemænd. Det er Straatagets Kontor, der er den glade giver ved en lille minireception kl. 13, hvor bogen præsenteres.

Dagen starter kl. 9, hvor der bydes på kaffe, rundstykker og basser frem til klokken 10, hvor den officielle velkomst vil lyde. Dernæst er der faglige oplæg og debat, igen om kvaliteten af arbejde og materialer, som jo er fundamentet for en succesfuld branche.

Fra 12 – 13 er der frokost - og kl. 13 inviterer Jørgen Kaarup og Straatagets Kontor til et lille glas og præsentation af den helt dugfriske bog, som bliver hentet på trykkeriet i Vallensbæk dagen før bindedagen.

Resten af dagen er der rundvisning, "fri leg" og mulighed for at få talt med kolleger fra hele landet.

MØDETID & -sted: Mellem kl. 9 og 10, lørdag 6/9, Frilandsmuseet, Kongevejen 100, 2800 Kgs. Lyngby

Yderligere info om dagens program kan søges på www.straatagetskontor.dk, www.taekkelaug.dk & www.jtl.dk fra 18/8 og vil desuden blive sendt ud til alle medlemmer af de to laug. <

Naturens eget Tag

Der har været travlt på Straatagets Kontor med at skrive en ny inspirations-bog, som forhåbentlig kan give flere lyst til stråtag

Arbejdet med bogen "Naturens eget Tag" begyndte for alvor, da Brebølfonden sagde ja til at betale for alle omkostninger, dvs. tryk, layout, fotos samt en stor del af rejseudgifterne.

Det var 1. marts 2013, at pengene blev bevilget, og siden er både Danmark og Holland rejst tyndt for at tage fotos med professionel fotograf. Der er adskillige tusinde fotos, der har skullet udvælges og behandles.

Bogens i alt 35 kapitler er nu næsten skrevet. Faktisk mangler kun et, nemlig kapitlet om stråtagets miljøfordele, som afventer konklusionen fra en livscyklus-analyse, Teknologisk Institut er ved at gøre færdig i samarbejde med Straatagets Kontor.

Grafisk tilrettelægger Signe Thur, der også designer bladet Tæk, jonglerer nu rundt med ord, citater og især fotos for at gøre bogens 176 sider så indbydende som muligt. I august trykkes og indbindes "Naturens eget Tag" af Knudtzon Graphic, som trods det udenlandske klingende navn er pæredansk, Danmarks ældste trykkeri.

Bogen kommer til at koste 299 kr. i udsalg, men kan købes af tækkemænd for 210 kr., hvoraf moms på 42 kr. jo kan trækkes fra. Første eksemplar uddeles som nævnt gratis til dem, der kommer til bindedag 6. september. <

HER ER TEKSTEN FRA BOGENS BAGSIDE:

Stråtaget står foran en renæssance. Det er nemlig smukt, brandsikkert og det mest miljørigtige tag, der findes. Holland har introduceret stråtaget i moderne byggeri, nu er det Danmarks tur.

"Naturens eget Tag" giver inspiration og viden om det tækkede tag, der har 5.000 års erfaringer bag sig og er udbredt over hele verden.

Rigt illustreret med mere end 200 farvefotos, som viser hvor forskellige og formbare, disse klimavenlige tage er.

"Jeg anbefaler stråtag til alle, der tænker økologisk og bæredygtigt. Stråtet indeholder alle elementer af sund fornuft". Frank Erichsen, DR's Bonderøv, hvis byggeri af nyt hus med stråtag udgør to kapitler i denne bog.

KUNDERNE VIL

HAVE TÆKKEMÆND

MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Dansk Tækkemandslaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garantis logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det – det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk

BRANDIMPREGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

**Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.**

**Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.**

Ring for hjælp. tlf.: 62219600

www.magma-firestop.dk

VINDUER TIL ENHVER SMAG

Standard kvistvinduer lagerføres med 32 mm standard sprosser eller 25 mm pålimede sprosser

Specialvinduer i Fyr, Eg og Sipo mahogni fremstilles efter mål.

Optoglasvinduer – det moderne forsatsvindue.

Marantivinduer med indadåbning.

Valmvinduer fremstilles efter mål.

Rygningsvinduer efter mål.

Carlo F. Christensen A/S

Kastbjergvej 15 – Hedegaard – 8585 Glesborg

www.carlofchristensen.dk

Tlf.: 86 38 76 66

- alt til stråtag

Reethandel

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

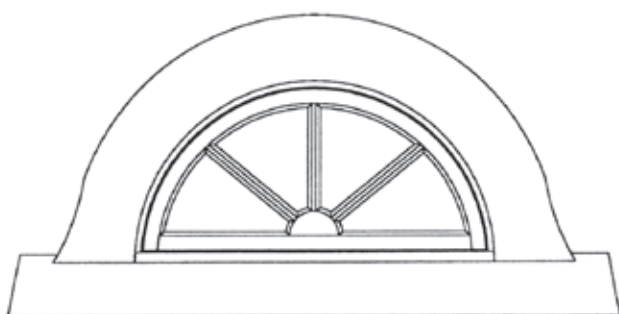
- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

MARIAGER kvistvinduer

KVISTVINDUER TIL TÆKKEMÆND

Vore kvistvinduer udføres i høj kvalitet af lamineret fyrretræ. Kan også leveres i mahogni. Leveres ubehandlet eller med malet overflade. Vinduerne er 2-lags lavenergi termoruder med 5 års garanti. Vinduerne er med ægte sprosser på 34 mm eller med pålimede sprosser på 25 mm. Alle vinduer leveres efter specialmål.

Indhent tilbud på:

98541496

Type 90/55
B=90,5 cm - H=52
Bundhængt vinduesramme
med udskyder

Type 120/70 eller 120/85
B=120,5 cm - H=70,5 eller 85,5
Sidehængte vinduesrammer med
anverfere og stormkrog. Fast eller løs
midterpost

Type 120/70 eller 120/85
B=120,5 cm - H=70,5 eller 85,5
Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog.
Fast eller løs midterpost

Type 150/90
B=150,5 cm - H=90,5
Sidehængte vinduesrammer med
anverfere og stormkrog. Fast eller løs
midterpost

Type 150/90
B=150,5 cm - H=90,5
Sidehængte vinduesrammer med
anverfere og stormkrog. Fast eller løs
midterpost

Type 178/70 eller 178/85
B=179 cm - H=70,5 eller 85,5
Sidehængte vinduesrammer med
anverfere og stormkrog. Fast eller løs
midterpost

Type 178/70 eller 178/85
B=179 cm - H=70,5 eller 85,5
Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog.
Fast eller løs midterpost

Type 223/90
B=224,5 cm - H=90,5
Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 223/90
B=224,5 cm - H=90,5
Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

tæk

2 • 2014 • STRAATAGETS KONTOR

NorthSide musikfestivalen løb af stables i Aarhus fra 13. – 15. juni, og her kunne publikum få nærkontakt med tang som materiale, fordi den nyuddannede arkitekt Pi Fabrin havde lavet flere forskellige udgaver af "ting at sidde i og på". Et halvt tons ålegræs blev brugt, og der er begrundet håb for, at nogle af de 300 journalister fra ind- og udland, der berettede om NorthSide, også fik plads til at vise, at vi i Danmark har fokus på at bruge tang til en del ting, herunder til tage.